

Valtuustoaloite 2024 / Maksuton lukio-opetus Eurajoella

Sivltk 26.02.2025 § 16
161/02.05.01.02/2024

Sosiaalidemokraattien ja Keskustan valtuustoaloite 29.4.2024:

”Oppivelvollisuusiän laajennus ja toisen asteen opintojen maksuttomuus on ollut sivistysteko ja toiminut kannusteena yleissivistävään lukiokoulutukseen. Orpon hallitus päätti huhtikuun 2024 kehysriihessä kajota lukion maksuttomuuteen. Erityisen haitallinen leikkaus on (koulutuksen järjestäjiäkin koskettava) päätös rajoittaa maksuttomia oppimateriaaleja ja ylioppilastutkintomaksuja sen vuoden loppuun, jolloin opiskelija täyttää 18 vuotta.

Tämä muutos vaikuttaisi erityisen haitallisesti lukion kolmannen vuoden oppilaiden opiskelussa ylioppilaskirjoituksiin valmistautumiseen. Eurajoen on torjuttava maksuttomuuden romutus kunnassamme. Toteutuessaan leikkaus lisää nuorten ja perheiden eriarvoisuutta.

Vuoden 2022 lukiolaisbarometrin mukaan maksuttomien oppimateriaalien tarjoaminen on lisännyt lukiokoulutukseen hakeutumista erityisesti niiden opiskelijoiden kohdalla, joiden vanhemmista kumpikaan ei ole korkeakoulutettu, vähintään toinen vanhemmista on työtön tai joiden äidinkieli ei ole suomi. Eurajoki ja Suomi tarvitsee koulutettua työvoimaa.

Oppikirjojen, erilaisten opetusvälineiden ja tietokoneiden kerääminen pois opiskelijoilta sekä e- kirjalisenssien katkaiseminen kesken abiturienttivuotta on arkijärjen vastaista ja erittäin haastavaa toteuttaa käytännössä. Se myös lisää jo entisestään opetushenkilöstön työkuormaa. Pahimmassa tapauksessa oppimateriaalien maksullisuudella olisi myös vaikutusta opinnoissa menestymiseen ja tutkinnon valmistumiseen. Vaihtoehtoisesti lukuisten pienten laskujen ym. maksujen laskuttaminen nuorilta opiskelijoilta aiheuttaa lisää hallintotaakkaa sekä -kuluja kunnalle.

Esitämme, että Eurajoki turvaa maksuttoman lukio-opetuksen oppimateriaaleineen tulevaisuudessakin lukio-opintojen loppuun asti.”

Valtionvarainministeriön 25.4. 2025 julkaisemassa JULKISEN TALOUDEN SUUNNITELMA VUOSILLE 2025-2028 -asiakirjassa oli Opetus ja kulttuuriministeriön hallinnonalan säästötavoitteena kaventaa oppivelvollisuuslain maksuttomuutta. Siinä ehdotettiin, että oppivelvollisuuslaissa tarkoitettu maksuton oppimateriaali rajataan sen kalenterivuoden loppuun, jonka kuluessa opiskelija täyttää 18 vuotta.

Laajaa keskustelua saanut valtiovarainministeriön esittämä säästökohde johti siihen, että hallituksen kehysriihessä (8.8.2024) Valtiovarainministeriön budjettiesitykseen kirjattiin, että toisen asteen

maksuttoman oppimateriaalin rajaaminen vain alle 18-vuotiaille korvataan muilla säästötoimilla.

Ministeriölle osoitettu säästötavoite pysyi kuitenkin samana, ja vähennykset haettiin ammatillisen koulutuksen strategiarahoituksesta sekä toisen asteen koulutuksen hankerahoituksesta. Koska Suomen hallitus muutti esityksensä maksuttomuuden rajaamisesta, niin ehdotettuja toimenpiteitä ei ole tarpeellista alkaa valmistella.

Päätösehdotus

Sivistyslautakunta päättää ettei Sosialidemokraattien ja Keskustan valtuustoaloite aloite koskien yli 18-vuotiaiden toisen asteen oppivelvollisuuskoulutusta aiheuta toimenpiteitä, koska oppivelvollisuuskoulutus hallituksen muuttaman esityksen mukaan pysyy maksuttomana yli 18-vuotiailla.

Päätös

Hyväksyttiin.
